

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 405. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608063962208/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

nu da den dansk-norske marine var sat ud af spillet, og begyndte rusninger ved grænsen til det britiskvenlige Sverige-Finland. Den svenske regering undgik længe at provokere sin østlige nabo ved troppe-samling i Finland. Da en russisk hær med grev *Friedrich Wilhelm von Buchhuden* (1750-1811) 21. februar 1808 gik over den finske grænse, havde det svensk-finske militær kun haft godt en måned til at forberede forsvarer af Finland. Danmark-Norge var af sin alliance med Napoleon forpligtet til at angribe Sverige i tilfælde af dette lands konflikt med Rusland og erklærede derfor Sverige krig i marts 1808.

De finske styrker undgik åben kamp mod de russiske angribere, men trak sig tilbage – formentlig for at bevare hæren intakt – indtil forstærkninger kunne komme fra Sverige. Hele det sydlige Finland besattes i løbet af en måned – fæstningen *Tavastehus* (Hämeenlinna) straks efter rømningen og *Åbo* 22. marts – og 12. april blev *Ålandsøerne* indtaget. Under det fortsatte tilbagetog kæmpede den finske hær sejrrigt ved *Sikajoki* (egl. Siikajoki) og *Revolaks* 18. og 27. april; den sidste sejr gjorde ende på retræten.

På trods af den hurtige russiske fremgang var det usikkert, om russerne ville kunne holde det vundne, så længe *Sveaborg* (nu Suomenlinna) ved indløbet til Helsingfors – en af Europas stærkeste fæstninger – var på svenske hænder. Kommandanten lod sig overbevise om, at Sveaborg var svagere, end det var tilfældet, og indgik 6. april med den russiske belejningsstyrke en aftale om våbenstulstand: Var der ikke kommet undsætning den 3. maj, skulle fæstningen kapitulere. Forstærkning kom ikke, og Sveaborg overgav sig med 7000 mand, forråd, 900 kanoner samt ca. 100 skibe tilhørende skærgårdsflåden.

Medens Finland i reglen uden større kamp blev besat af russerne, forberedte Sverige et angreb på Norge. Der blev indført almindelig værnepligt; men der var store vanskeligheder med at skaffe våben og især uniformer til de nye soldater. Den 14. april 1808 rykkede en svensk hær fra Värmland ind i Norge, en træfning ved Lier blev et norsk nederlag; men svenskerne manglede artilleri og måtte opgive erobringen af fæstningen *Kongsvinger*. Forskellige afdelinger af den svenske hær havde besat en zone langs grænsen, hvilket gjorde det muligt for den norske oberstbefalende prins Christian August (1768-1810) – som Kidde forveksler med statholderen *Christian Frederik* (1786-1848, som Christian VIII konge af Danmark 1839-48) –